

Agnieszka Lena Licznerska

Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wydział Nauk Pedagogicznych

**Sprawozdanie z II Ogólnopolskiej
Konferencji Naukowej „Utopia a Edukacja”
(Wrocław, 29 września 2016 r.)**

Kontakt: Agnieszka Lena Licznerska
olibanum@wp.pl

Jak cytować: Licznerska, A. L. (2016). Sprawozdanie z II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Utopia a Edukacja” (Wrocław, 29 września 2016 r.). *Forum Oświatowe*, 28(2), 333–336.
Pobrano z: <http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/461>

How to cite: Licznerska, A. L. (2016). Sprawozdanie z II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Utopia a Edukacja” (Wrocław, 29 września 2016 r.). *Forum Oświatowe*, 28(2), 333–336.
Retrieved from <http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/461>

The paper is part of a project that has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under the Marie Skłodowska-Curie grant agreement number 676452.

W dniu 19 września 2016 r. we Wrocławiu odbyła się II Konferencja Naukowa poświęcona utopii w edukacji. Pierwsza edycja została zorganizowana w 2015 r. również pod przewodnictwem dr. hab. Wiktora Żłobickiego (prof. UWr). Tegoroczna konferencja zgromadziła około czterdziestu przedstawicieli ośrodków uniwersyteckich z całego kraju.

Konferencję otworzył dr hab. Witold Jakubowski (prof. UWr). Obrady rozpoczęły się od panelu eksperckiego, który poprowadził prof. dr hab. Leszek Koczanowicz (SWPS, Wrocław). Na początku prof. Żłobicki przeczytał list od prof. dr hab. Bogusława Śliwerskiego, który wprowadził tytułowe słowo utopia, zadając uczestnikom pytanie o to, co wyznacza jej granice i czy rzecz, której nie można wcielić, już przez to staje się utopią. Następnie prof. Maria Mendel (UG) ogłosiła wielki powrót utopii, po czym nawiązała do kategorii heterotopii wprowadzonej przez Michela Foucaulta jako „miejsca miejsc” i poszukiwała jej śladów w narracjach studentów Erasmusa. Prof. dr hab. Krystyna Ferenz (UWr) zdefiniowała dwa terminy: utopia i wizja, wprowadziła rozróżnienie pomiędzy dążeniem do kontrastu (utopia) a dążeniem do modernizacji (wizja). W trakcie pierwszego panelu wywiązała się dyskusja nad kategorią multikulturalizmu, podczas której uczestnicy zadali sobie pytanie, czy to też nie jest utopia. Prof. Zbyszko Melosik przypomniał, że ciągle kręcimy się wokół Foucaulta, realizujemy swoje mikrodziałania, a potem i tak zostajemy wrzuceni w strukturę makro. Prof. Mendel stwierdziła, iż w mikromiejscach powinniśmy, mówiąc kolokwialnie, „robić swoje”. Przypomniano też, że negatywna reakcja na multikulturalizm jest czymś naturalnym i już Bronisław Malinowski w swoich *Argonautach Zachodniego Pacyfiku* narzekał na miejscową ludność.

Drugi panel ekspercki prowadził prof. dr hab. Zbyszko Melosik (UAM). Pierwszym prelegentem był dr hab. Roman Leppert (prof. UKW, Bydgoszcz), który rozpoczął wykład od cytatu ze Stanisława Lema: „Nikt nic nie czyta, a jeśli czyta, to nic nie rozumie, a jeśli nawet rozumie, to nic nie pamięta”, i skoncentrował się na fenomenie zapomnianych książek, traktujących w sposób szeroki temat utopii. Autor dokonał przeglądu różnych wątków pedagogicznych nawiązujących do utopii. Dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik (prof. UAM) zadała pytanie, czy wiara w skuteczną formę sprawdzania wiedzy za pomocą testów nie jest utopią. Ks. dr hab. Remigiusz Król poszukiwał utopii w koncepcji miasta jako przestrzeni zaspokajającej materialne i niematerialne potrzeby człowieka. W trakcie panelu wywiązała się dyskusja; prof. Koczanowicz zauważył, że temat utopii zawsze wraca w czasie kryzysu i traktuje się ją jako sposób na wyeliminowanie głupoty. Michel Foucault podkreślał, że rozumowi towarzyszy nierozum. Uczestnicy konferencji zastanawiali się, czy nie jest pedagogiczną utopią wiara, że można pozbyć się cienia nierozumu. Prof. Mendel nawiązała do powtarzającego się terminu „ignorancja”; stwierdziła, że ludzie nie chcą nic wiedzieć, aby to nie kolonizowało (zajmowało) ich umysłu. Przypomniano również myśl prof. Tomasza Szukdlarka, iż we współczesnym świecie pedagogika zastąpiła religię.

Następnie uczestnicy udali się na seminaria i warsztaty zorganizowane w pięciu sekcjach tematycznych. Wystąpienia i dyskusje dotyczyły szerokiej problematyki, zaczynając od początku początków, czyli *Utopii* Tomasza Morusa, postpedagogicznej komunikacji z dziećmi, utopii we współczesnej kulturze pop, przechodząc następnie do perspektyw utopii w wieku XXI.

Trzeci panel ekspercki prowadzony przez dr hab. Piotra Mikiewicza (prof. DSW, Wrocław) rozpoczął się od kontrowersyjnej idei dr. Hubertusa von Schoenebecka (FMK), że dzieci jako osoby suwerenne nie potrzebują wychowania, a tylko wsparcia. Śladów dziecka poszukiwał też dr hab. Michał Głazewski (prof. UP, Kraków) w utopiach Platona, Morusa, Fouriera. Następnie rozwijając zjawisko tropizmu, czyli unikania przykrości i dążenia do przyjemności, stwierdził, że współczesne dzieci tak funkcjonują. Dr hab. Jarosław Barański (prof. UM, Wrocław) przypomniał postać Wojciecha Gutkowskiego i jego książkę *Podróż do Kalopei* ze śmiałym jak na owe czasy projektem trójstopniowej edukacji szkolnej, ze szkołą powszechną obowiązkową dla kobiet i mężczyzn. Panel zakończyło wystąpienie dr hab. Andrzeja Drózdza na temat sowieckiej literatury dla dzieci w latach 20. i 30. XX wieku, kiedy pedagogika znajdowała się na usługach partii i pojawiła się tendencja do infantylizacji dorosłych i senioryzacji dzieci. Na zakończenie panelu wywiązała się dyskusja dotycząca przejrzystości materiałów źródłowych i sposobów korzystania z materiałów IPN.

Kolejnym punktem programu były pierwsza seria obrad (w pięciu sekcjach) na temat utopii zrealizowanych, utopii opisanych, nauczania włączającego, utopii konsumpcyjnych oraz małych szkół. Następne obrady toczyły się w czterech sekcjach na temat roli mitów, wychowania intelektualnego, koncepcji nazistowskiej edukacji i fikcji politycznych obietnic. Konferencję zakończyła projekcja fragmentu filmu *Ona* w reżyserii Spike'a Jonze'a o utopijnej miłości rozwijającej się pomiędzy

samotnym pisarzem i systemem operacyjnym. Dyskusję po projekcji prowadziła dr hab. Maria Reut (prof. DSW, Wrocław).

**2ND NATIONAL CONFERENCE UTOPIA AND EDUCATION (WROCLAW, 29
SEPTEMBER, 2016): A REPORT**